

UNIVERSITÄT LIBER
FÖRSKOLA KÖNYVTAR
KÉZIRATTARA

770. Szám.

A. Szám.

7869

1. Skam

Szeptember 15. 1869.

"Hajnal"

Második évfolyam.

A Sárospataki magyarrendelmi önképzőtársulat közlönye. Meg
jelenik havonként kétszer, úgymint a hó szeptember 15-én és az utol
tó napján, kétszer szeptemberben, kétszer júniusban.

Az ifjusághoz.

Telen első skámmal másodile évfolyama kétszer
kötök lapunknak. E körülményben mindenesetre nagy
előny már az is, hogy a kétszer nehezségein jóval túl
vagyunk. Lapunk iránya, célja marad a régi: nyilván
társani a főiskola kétszeres tanári kara s a sa
muló nemes ifjuság előtt mintennemű működtetés,

Rözzéteenni jelesobb műtermékeinket, hogy ez által a ne-
salan drunnyavó tehességie élesse kefen, a munkát
rovó burgalom pedig még nagyobb mérvü lángholamba
joppón; - de mindenek felett, hogy- tehességünkhöz mé-
sen megmussassuk, miszerint egyesülz erővel, egyetö-
kessz akarattal, tehesszen bízsovabb lépésekkel nem katar-
ni a kisüköss közl, a sokélesetedie felé. Adja iszen, hogy
ilyenmü törekvésünk kesssége mensöl több bará-
tos nyezen meg ügyünkenek, hogy így majdan a kérésö leg-
kieslégsöbb legyen az év végével felmussasandó eredmény.

A „Hajnal” szerkesztövege

En rólat

En rólat álmodom,
És másien értesek,
En kered isa már
Világ' folyása ek.

Item a te Réputerü
Havál a harmadik.
A sok Rözzöss ugyan
Rólam ki álmodik?!

Bernárd kapitány
- Elbeszélés -
Kémesből „Dielisz” usán

Az 1814. év kezdetén egy Bernárd nevű éjszakai amerikai tengerész kapitány Ny-Észak-paszjain horgonyra vetett, hogy börtvállományát, mely még tökéletesen kiegészítve nem volt, kellőleg felszereltesse. Egy általa rendelkezett skencesés vadászusán felkérte, hogy a vadonusságnak odalagya. É körben néhány ember vett részt a parson, kik nagy sietséggel közeledtek azon helyekre, ahol a hajó horgonyozott. Ezek odáért elbeszéltek, hogy ők egy angol hajó legénységéhez tartoznak, mely a partok mellett hajósorost szenvedett, és hogy mincegy haminck hajósor van a Skicesen. A skencesésnek, kik közt néhány nő-^{us}as és két gyermek is volt, már több hét óta éltek a Skicesen minvennemü nélkülözések közt, s köztel valóánál a kisétségbe esőket, midőn az amerikai hajó éltre vették.

A kapitány ezeket hallva, nem csekély kavarba jött. Hajója kicsiny volt, s alig képes arra, hogy a hajó

sörseket mint fölvegye, azonban mintamelles sem
akarsa ö^{ket} vovakogni, nehogy ez által a bizonyos vég
veszélynek legyenek kitéve. Végre győzős ember érte
se minden akadályon, s a hajósörseket, a mint lekessi
ges vól, a hajóra felvéstették. De mielőtt úsnak in
dulnak volna, a skótos ember részére életmi szerző
kelless gondoskodni. E végből a kapisány négy matró
zal, kiket, mint jó lövőket ismer, kivált a parva, hogy
nehány medve és vaddisznó lojón, mialatt a többi matró,
s a harmincz angol a fedéltesen maradtak.

Az egyesült államok Angliával ekkor háborúban állot
tak, mién is a hajósörseket, mielőtt a hajóra listek volna
Bernard kapisányt azon ígérettel bízák, hogy nem fogja ö
ket mint foglyokat hazájába vinni, hanem egy semleges
rikóssóben Dél-America partján skótsra sendi. E nemes
emberbaráti segítség, melyet a derék férfiak velök semmi
skándékoloss, azon meggyőzősöt kellette előbb tenni, hogy
ígéretét megfogja tartani. De alig hagyta el hajóját a kapisány,
azonnal megképe öket a felelem, hogy általa skótságnak
fognak megfogvasasni, s hogy nem emberi indulatból,
hanem az Americaiakól kapandó házon fejében ves
se fel öket. Végre a kálástan nép elhatározza, hogy a ha
jós katalmába kerisenti. Mién is a vissza maradt mat
rókat fogjaikká sevel, a korgonyakat felcsodít, s Red
vexó kellel Rio-Lanciro felé elviszoltázzak.

Bernard kapisány, és 4. sársa e Rörben korgalmatosen

vadászgasoss, és csak a következő nap estején seis visszatá
parthoz. Ki írhatja le bámulását, midőn este vette, hogy a
hajó elsúns. Kétségben állt hisse, hogy elhibázta a helyet,
hol a hajó kiköveve völs, de a csónak, mely a parthoz erösít
ve álloss, csak hamar meggyörse őt a felöl, hogy nem tévedt.
A remény is, midőn a könnyű ködfellek, mely a víz felett
lebegess, fedve tarthatná a hajót elöle, megcsalta őt; - nem
kévéssel naplemense slöss az ég sötétsé less és a kékes
habok felett egyetlen vitorlás sem lehetett látni. - A
sikerensétslenek hiába siessék a parthoz, hiába mörköl
meg a kövök hegyeket, hiába nézsek minden táj felé, a
hajó nem völs felöl.

A kapitány pillanatsnyig gondolkodás, s eszmélő
deis usán kisalálssa sikerensétsleniségének valódi okát,
és mégis alig völs képes elgondolni, hogy azon emberek, kik
nelk ő" saját else kockázataiban igyeketess megváltani
életüket, ily álnok és gyalázkasos módon lehetnek árulói-
vá, s ugyanazon nyomornak lehetnek ki, a melyből ő" azo
kát kiragadta. Mialatt a derék kapitány ily sötömnél
mélkétésnek adta magát, a négy matróz lassu dugás
ban seis ki ellene, s őt mint sikerensétslenégök okát,
váltóbní kérvék. A kapitány magát e vöröl, a mennyi
ben hajóját egy ellenséges nép legényiségének, csaknem min
den előkészküles nélkül engedte át, nem menslesse fel
selyes mérsékben, s exálsal súlyosfelelőséges vállalt

magára. Hanem a Szerencsétlenség már megtörténés, s
ez okból akon kelless igyekeznie, hogy saját s társai ér-
dekében a mis lehet, mindent elkövetkessen.

Mindezen okok elhagyatott vigasztelvényi állapot
ra jussanak. A betegség, melyen vólak, oly vészes ke-
vésse meg hajó, hogy egyhamar reményök sem lehetess
a megkötöttségükhöz. Hiányossá válik a fedél, ruhákas,
sőt még az élelmi szer is, mivel az angolok elvisszavéve,
még arra sem gondoltak, hogy jölsevőiknek, a kites oly gyű-
laxatosan vöröcsel, valamit hagyjanak, a miből életök
fensarhasnák. A betegség, végül, sok vadállat vólak, a me-
lyek közt, különösen a medvék igen veszélyes ellenségek
valónak. Vigasztalra egyedül az szolgál, hogy lövővel
és golyóval bőven elvölak lássa, és hogy egy derék
pútya vólak velök, mely a vadászkasnál már sok fontos
szolgálatos sejt velök.

Minisan az is Szerencsétlenség füzöttől egy kunykos
vágsonköss, a vadászkashoz foga, hogy kére élelmi szer gyű-
sös. E melless továbbá úgy insék keddek, hogy portesvölak
a mennyire lehet megkötöttség. Hi Kusyájköt segélyével e kö-
ben csakhamar néhány dörögöt ejessék el, a nélkül
hogy lövők kelless vólna. A sungen borjúkat is med-
véket ellenben - melyek bőrcis ruháknál használták fel-
csak puskáikkal löhessék. Egy káló, mely Szerencsétlenség a
csolnákban maradt a halászkasnál sejt fontos szolga-
lats. A sungen ellenivül megkereső csigákkal, s sungen

madarak sójásaival bőven el lévén látva, élelmi the-
rekben semmi hiány sem éltetveket.

Er uson tehát a tessi skizségről már elegendő
leg völs gondoskodva, s az is férfi nyugalom- és ön
megadással várhassa volna be szabadulása napját, ha az
előzetes lenné és völs napról-napra nem súlyosbítot-
ta volna helyzetüket. A negy másik, a helyett, hogy
hiszékeny négetné teendők, nem élünk meg kapisánya
nyugalommal illetni, s is is saját sorukat áskorim.
A helyett hogy egész erővel munkát lássak, - s el
kötés ez által inkább tessék volna, resztémetek által
magokas, is csak ha végzettség kívánja, győzzék te
nehány napra nyelteségük. Völs elhasárvoták, hogy
azon férfiasól, a his skizsés lennégek kezdeményezője
il tekinthetnek, elszakatnak. Munkán egyik napon, a
don úrigy alatt, hogy a skizsnek egy másik sájára a-
karnal menni völs kára, s is mind a négyen elsi
vörsak, beálltak a csónakba, is elevelek egy kö-
zel felvö skizsre, is skizsében bevánni völs
mely kaja megérkezését. S bár még sokáig figyelek,
hogy a kapisányt, mint föntökös meglásra parancsai
nak engedelmestevjének: a tanácsos is figyelmese-
sés, melyes az nekik saját értékekben adhasott
völs, nem tessék volna többé kalyandók meg csak
meghallgatni sem. (Völs kivesetek.)

A Bujdosó

I

Tarolt merőkon, csendes éjszakán
Remegve fus az ifju egy magán.
Es újsa kosztá. Újsa messze társ.
Ki tudja hol lesz majd pihenés par?!

Repül felette gyász holló sereg,
Mutasva sorát melyből úgy remeg.
Ki fus honából. Bujdosó kégyény,
I hogy lássa többet: létes a remény.

Ne kir a bánat, mely sívebe dúl,
Ez robb a könnyü mely arcára hull.
Miközön karkáját itt kell hagynia,
I más messze földre bujdosó lónia

Itém tudvan ott kordóknai lánckais
Hollóss vívá szabadság karkais.
Egy sem pihen. Ára e korbá mat,
Prom, vigasság többé úgy se vár.

Jobb néli arra távol ég alatt
Mert itt, e korban kivé megőrzétek,
Hol agg apák, anyák és gyermekek,
Halkán sírva égre esdenek.
I bosszúra hívja fel a nagy királyt
Ezernel azka jujgas és kiálts.
De oh ne nézd... Haladj csak úszadon.
Elté nézd: miként lett semmi véia hon.
Juss... És ha majd egy más lakába érsz,
Imádkozzál ott a tiszor konérs.
De ott ne nyisd imára ajakad,
Mert látsd: lakásban már e sem szabad.
Vigyázz: ne hogy salálj sohajrsani -
Jobb ars kivébbe mélyen fojtani -
Mert megsalálják hallni valakhol,
I ki ers cseleksi: lá'kissó' - lakol.
Éss... juss keresésül völgjön és legyen,
I fus, míg konából végre elmegyen.
De él reménye, hogy lesz oly idő,
Mikor e korba újra visszájő.
Remél. Nem tudja hogy csalástöríté
Sa drága konból végkép távozit
Sohajva meg feléje vissza néz
Es gondolásja hó imába vész,
Majd sérdre hullva mond forró imát,

Hogy áloja védje esen a karkás -
Hogy a mis ő kiviwni nem suda,
Nai esse annyis kúrdé karczola:
Legyen szabad, omuljon etreku.
E száll imája fel az egeku.
Teláll. Pa nema eibe kessetint
Teléje esendes berket árnya ins.
Hudni sár. Uly reg nem álmódott,
A rab karkában meg se nyugtatoss.
De iss nem fel már. Elmarad a kor,
Oss hol könnyes sár a karkánkon.
A sárga bokrok alján elserül,
Es kosszu mely álomba kendenül.
Es álma esendes annyis kúrdé usán -
Dárol felesse éj esatogány.
(Folyásása kőrestekib.)

Az udvarló

- Egy kirepresess lap a természetrajzból -

Egyik fiasal orientalisza barátom, ki legközelebb ten-
nissza kosszas uságásából, melyes az ural-álsáji es gurgá-
ciai nyelvel rokonságának tanulmányozása végett a Nam-

béni Károlynak védnöksége alatt Budenzben s
s kivil határozzon állishatom, hogy igen oly járatos
a cseremis és drügatas nyelvben, mint én a tatár
nyelvsanban, vagy Károly Károly a korai filosófi
ában, - a „Családi Kör” kimű szépiesszi és nyelvudo
mányi munkájában, továbbá a megboldogult „Nyvitig-
ban, egy rendkívül értékes tanulmány sön köte, melyben
önmagát tulskárnyaló s a nagyreményekre jogosító
Ábrányiakas Csaknem megközelítő Kritikával fejtege
si, hogy udvarló tulajdonképen ebből a disabergán
kából ered: „udvar” és „ló” Elmondja, hogy az orienten
mar, nyugassól elterőleg, egy összekötve nem is károlják,
hanem csak külön-külön, s hogy valami kis udvar formája
mindjárt Konstantinápolyban alakult, hanem a lovas
egész Desersa - Arabiaig kelless keresnie Koba
súvások álliják, hogy közelebb is kaphasson volna,
de bőlesen tudjuk mindannyian azt a nevezetes axi
omát, hogy más a theoria, más a praxis. Itt nélkül
hogy a mi igen mélyen tisztelt etymologusunk fejte
getésében gancsozkodni mernénk, tanácslom a nagy
érdemű hallgatóiságnak, hogy nyugodjunk meg tőse
lein, mert én ismerem a természetét, s a minő kedvenc
thémája az invectivákra replikálni, meg valami úson
módon egészen be találna bizonyítani állítását, s az

kor arson mivel állonának elő" az arklánok a libáli
körében, királyi eredetűkre hivatkozván, és fenbő
séges praetendálván magoknak. A névvel kés már
ugy, a hogy sikkában valónk, de ennél sokkal nagyobb
az a nehézség, mely az udvarlónak természetességek ok
salyokása körül merül fel, - s ha Márgó Tavas
törvényesen nem moss sarja az a híres majomér-
sekerészt, aligha ki találók a roppans nehézséget am
kebegéből. Pláso' Merins, az ember kis lábú tollatlan
állat. Ez a meghatározás azonban felvess sárgyunkramen
epen nem korrekts. Ha én vagyok Pláso', az udvarló meg
hasározását ily képen formulálom: "Az udvarló kis lá-
bú, egy Zwillkerü, sok Merelmes levelű marabú-sollas
házi állat. Ámbátor, melleleg legyen mondva, az állat
köt, finom keményekkel szemben egy kisse sul durva
nak találom. It mi faji jellegűkes illesz, az it's" és ki
vülmények Merins válszó. Diligensia elején: havanna
Cuba- porsonc'skivar, és laskavohány. Diligensia utóján:
baka virginia, dreikönig és passabi kapavohány. Elevelök
legsőbbnyire: ábránd, képzéltés, fagyals, holdvilág' töl-
ve, ambrókia lere, jeges káva, barackkekrár és ekub
ros mandula. De doctor Bárány bácsi mindennapos en
leleses usán állishaszuk, hogy külsőb körülmények köze
sospereccel, kiflivel és brugóval, sőt Kukurictával is
sáp lálhasó'k, a honnas veski aksán eredetűs minden

bírónyal ex, a felsőbb körökben annyira elharapódzott
Salondal:

Hally-e kend beh kövér!

Talán mandulával él?!

- Akkal bíróny, mennykövel.

Kukuricza kenyérel.

Cikk udvarlók rendezésével, bevesszük a közös kérésnek
az ismétlési részben, hogy a poétikus tanítások. Ma
veszünk a rhesorok önképzésében sok olvasó körön
simenális regényein. Kimulások iteje meg nem károsít
kato. Itéha sátha mádra elkaparodnak, s ahol megje
lennék nem esel a napos homályosítják el, hanem minden
nemü vajas kenyéret, paprikás halonnát, hideg sültet, ve
sőt, fánkot, csörögés, sorsát, pogácsát, asztal, főttür
moss és más mindenféle nemesebb adásai serménye
kes elpusztításnak, sőt van rá példa, hogy a kemény há
jedetes sa köfalat is annyira megrongálják, hogy aro
has egyedül a sequestrum és licitatio menshesi meg.
Rülönis és egyedül bittos ellenkerék: egy darabka fehér
papíros, egy fekete tabla és egy ~~szalma~~, egy kis kala
maris kuschlaggal illő arányban összekereggisve. Emu
tura directoria senioralis ha nem vli is el végképen
ökes, de falánk erejökös nagyban csökkenés. Partikában
pénzre sem kapható; de a seniori hivatalokban munde
miért ingyen adják.

A migrainen kívül leggyalombb és igen veszedelmes

időkorai betegségök: a hisselonadás, válsólat, és hűsle-
ző-lob, melyek ellen atonban a ^{magnum} ~~holykai~~ orvosstanifüzetek
igen sikeres hatásúnak tartják a Köveskő, legfelsőbb
helyen engedélyezett, ^{patens receptus} ~~receptus~~:

Carceris accisi: horis duodecim usque quinquaginta,

Panis durae nigrae: drachmas duas.

Aquae destillatae: procularum tria usque quatuor.

Mixturae acerbissimae: lacrimas multas.

Corni pedelli: usus viginti et quatuor.

Ususis Merini: iránkens egy evőkanállal.

A gyógykezelés alatt verejtékcsépprel másatköz-
not a stenvidők halansékain, de ekkor münyelven
nem tudor-nak, hanem kuroknak kókás nevetni. Effele
kurok memely fixitái kivételéknél a secundás mege-
lőzőleg és annak kivételében minz melléknyeremény jelen-
nek. Egyébirans kókívöl véleménye Merini katal-
mas méreg, és nagyobb mennyiségben bevive főfájás,
orrvérfolyást, medelgés bahaát, és végül menekülést okoz.

Ez tudorlók polgári állásokra nézve sábbnyire
mérnökök, a mennyiben napi foglalkozásuk fő részét
a különféle ügyek és piactól lejsmerégésire lépnek.
A haladó kor és mádarax Közsep inselmeis kövesvén
roppans barásai az úsok felosztásának, illetőleg az
usok commassasiának, esetkinsesben minden áron oda-
töröknek, hogy a város egy egy bíronyos részt magának
kifogósítással, meg lévén győződve, hogy csak eleven öntke

rit meg övéket az ~~afomkédole~~ borsolháborgasó pillantása
isól. Az építéses terén keress Endemikes elmondanom
Képtelenség. Valamennyi légvár, aranyhegy, lehes mondani ^{hogy}
mind az ő képességek beiskelő bronyzága. Legközelebb egy
oly vasas elámunkálataira kersek engedély a Közlekedési
miniszteriumtól, mely a földes a magyarországgal Közne' ^{1876.}
Gör helyest- úgy beiskelik, hogy a sokkal ölesőbbá kerülő Kép
telessel hajszanak a locomotiveket. Már a Consortium is
megalakult, sa. Bernáth János és fia "Cimii bank és
pénzváltogató" üzlet minden percken elfogad aláírások ^{ca.}
Minden részvény ára egy sokajtis. Tömeges aláírásoknál illő
perckens kámissasik le. Flak terem. Jela Fortunához. Ema pénz
keres, holnap ingyen. Ekorban vannak udvarlóink közt csillag
vadászok is, kik Kopernik, Galilei és más kérdő sudótol
tanais már annyira kiféjességük és tökéletességre vitték,
hogy minden telescop, horoscope és microscope nélkül
egyedül egy egy kringar kwithtelrel monoklival, vagy ha
a kétség parancsolja pusztá kemmel képesek csillagos
vadászolni; a mi több fényes nappal a Csallukásterken
kerestül. Ema nagy-entemii költönység, egy elvitérkedés
lan rivmánya az újkorak, mely megdönse abyáink aggo
dalmás, kik azt hiszik, hogy a Ciszadellára' emegáls
gélterhegy csillagzóival végképen alá fog hanyatlani
doni csillagászásunk. De vannak köztük terem a ker
ves és keresken vejjannak is igen sok passionasus, de
annál alaposabb művelői, kik nem csak a bors és tava

